

"Prijateljstvo" med partizani in Angloamerikanci.

Kako "prijateljsko" razmerje vlada med Titovimi partizani in Anglo-amerikanci, dokazuje sledeči dogodek in stališče, ki ga je do njega zavzel partizanski tisk:

Zavezniško vojaško sodišče v Trstu je 1. avg. obsodilo sledeče partizane zaradi nošenja orožja: Jakšetića Jurija in Gorjupa na 18 mesecev Pahorja na 12 mesecev zapora.

Ljudska Pravica, je dne 4. avgusta na uvodnem mestu prinesla tole:

Iz "Primorskega dnevnika" z dne 2. avg. prinašamo dobesedno sledeči članek pod naslovom: Zavezniško vojaško sodišče sodi protifašiste. Izrečena je bila prva večja obsodba zavezniškega vojaškega sodišča.

Proti komu?

Mar proti fašistom, ki so z Mussolinijem kričali, da je vojna proti Angliji in ostalim zaveznikom ob strani Hitlerjeve Nemčije sveta dolžnost vsakega poštenega Italijana!

Ne! Zdi se, da za te danes v Trstu ni sodišč. Ti fašisti na svojih starih položajih danes jasno vpeljujejo svoje stare metode. Ne proti tem, proti najvidnejšim protifašističnim borcem je bila izrečena obsodba. Proti onim, ki jih je radio London pozival v boj proti fašizmu. S to sodbo so fašisti zadovoljni. Oni prav dobro vedo, kdo so včerajšnji obsojenci. Oni prav dobro vedo, kdo je Jurij Jakšetić, ki je bil obsojen na 18 mes. zapora za to, ker je bil vse svoje življenje odločen borec za pošteno stvar delavnih množic in ker je imel pri sebi revolver, spomin nekega drugega tovariša, ki je padel za svobodo. Fašisti so s tako sodbo zadovoljni, ker se zavedajo, da se jim za to dobo ni treba bati fašizmu tako nevarnega nasprotnika. Ob vsaki taki obsodbi si bodo fašisti od zadovoljstva meli roke.

Do zadovoljenja in pomirjenja širokih ljudskih množic to ne bo privedlo. Kako naj ljudske množice, ki so v vojaški zmagi zavezniškega orožja videle jamstvo, da bo fašizem res uničen do svojih korenin, potem še verjamejo v iskrenost nešteti izjav in plakatov, ki govore o čiščenju fašistov?

Tržaško ljudstvo je samo pokazalo pot, kako se je treba dosledno boriti proti fašizmu, ko je iz svoje srede, postavilo ljudska sodišča in jim popolnoma zaupalo sojenje fašističnih vojnih zločincev. Ta sodišča danes ne smejo delovati, toda če bi smela danes v Trstu in drugih krajih, ne bi pod raznimi krinkami rovarili neovirano fašistični prišepetovalci.

Nad včerajšnjo obsodbo so protifašistične tržaške množice razočarane in razburjene. Stavka, ki je izbruhnila čim je bila znana obsodba Jakšetića, je viden izrez nezadovoljstva protifašističnih množic.

Zadovoljstva ne bo preje, dokler se ljudskim sodiščem spet ne prizna pravice sojenja fašistov. Le tem sodbam bo ljudstvo zaupalo, kajti to bodo sodbe, ki jih bo izreklo ljudstvo samo, ki si je tako pravico priborilo s svojim dosedanjim bojem proti fašizmu.

STAVKA - ODGOVOR TRŽAŠKIH MNOŽIC.

"Ko je tržaško delavstvo" - nadaljuje Primorski dnevnik - "v današnjih opoldanskih urah izvedelo, da je bil njegov prvobornik obsojen, so vsi naenkrat v množicah zapustili tovarne, kakor vihar je šla po mestu čema zahteva, da je treba odgovoriti na tako krivico. Že uro kasneje so se po mestu pojavili ciklostilizirani letaki, ki so obeležovali pomen današnjega procesa, ugotovili sramoto demokracije in antifaašizma, razkrinkali nasilje nad borci za svobodo in nad poštenimi protifašisti, krivično zaščiteno fašistične reakcije, naravnost zmagooslavni povratak fašistov na njihova nekdanja mesta, zavračali fašistične provokacije in zahtevali

Jakšetiča na svobodo.

Nekaj delavcev je na trgu Ponte-rosse menilo, da bi prodajalke še prodajale sadje, da ne bi segnilo. Pa so se žene postavile čes, da je manjša izguba celega stota sadja, kakor pa okoliščina, da morajo sedaj plačevati po 15 Lir kg črnega, racioniranega kruha. Razen tega pa tudi delavcem ni mogoče kupovati sadja po tako visokih cenah.

Zvečer so se okrog 21.30 pojavili novi ciklosti-lizirani letaki po ulicah. O polnoči se je stavka zaključila.

TELE SO LJUBLJANČANI IZVOLILI.

I. MESTNA ČETRT CENTER v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Zlender Anton, trgovec, 8.014 glasov. Tajnik: Lokar Sašo, grdb.tehn., 8531 glasov. Odborniki: Vedernjak Marija, prof., 8.837; Pukelj Franc, uradnik, 8.676; Sotelsšek Ivan, urad., 7.294; Pretnar Igor, štud., 8.452; Kristan Lojze kurjač, 8.328; Ribičič Rozi, učit., 8.898; Golob Majla, novinarka, 6.387 glasov.

V okrožno mestno skupščino odposlanci: Albreht Fran, pis., 10.454; dr. Modio Heli, adv., 6.733; dr. Ravnika - Zupančič Božena, zdravnica, 8.833; ing. Bloudek Stanko, podpreds., POS, 7.850; Finžgar Fran, pisatelj, 10.970; ing. Stupica Bojan, arhitekt, 6.598; Miklavčič Jože, mizar, 5.412; dr. Plemelj Josip, univ. prof., 5.764; dr. Pretner Jože, tajnik zbornice T.I.O., 5.868 glasov.

II. MESTNA ČETRT TABOR v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Tuma Ostoja, podjet., 10.017 glasov. Tajnik: Kupč Stefanija, prof., 13.704 glas. Odborniki: Vrbinc Jože, miz. predel., 7.465; Rupnik Josipina, gosp., 4.992; Jezovšek Leopold, uradnik, 6.386; Lampič Lojze, krzn., 6.313; Budič Rudolf, graf., 5.344; Smoljanovič Stipe, gostil., 5.496; dr. Petrovič Jakov, adv., 5.741 glasov.

V okrožno mestno skupščino odposlanci: Dr. Lunaček Pavel, zdrav., 11.618; Zupan Anton, tajnik MO Osvobod. fronte, 8.831; Fuc Danilo, tapet., 8.467; Vrhovc Alojzija, podpolk., 9.755; Blažič Lojze, del., 8.606; Sitar Meta, štud., 6.995; Borštnar Jože, podpolk., 9.636; Tuma Ostoja, podjet., 8.094; Drobež Franc, del., 8.015; Durjava Avgust, major, 8.085 glasov.

III. MESTNA ČETRT RAKOVNIK v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Mostar Ignac, kolar, 3.716 glasov. Tajnik: Majcen Cilka, priv. urad., 3.012 glasov. Odborniki: Jakulin Savo, del., 3.411; Lovše Minka, urad., 2.721; ing. Hočevnar Josip, kemik, 3.428; Kreutzer Pavel, kapetan, 3.392; Lipovšek Srečko, študent, 2.956; Škraba Rado, partizan, 3.927; Racman Vinko zidar, 2.730 glasov.

V okrožno mestno skupščino odposlanci: dr. Skala Hugo, urad., 4.739; ing. Marentič Vera, 4.407; Osvald Ana, urad., gosp., 4.607; Polutnik Slava, urad., 4.032 glasov.

IV. MESTNA ČETRT MOSTE v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Zdešar Franc, "Iskra" zid., 6.601 glas. Tajnik: Pečaver Albina, delav., 4.14 glasov. Odborniki: Kreger Avgust, kmetovalec, 3.774; Perme Martin, fin. urad., 4.310; Osenjak Francka, delav., 3.252; Kocjan Ivica, ZMS, telegr., 2.510; Porovne Ivan, ing., 2.936; Stojković Josip, učit., 2.620; dr. Osolnik Janko, zdravnik, 4.618 glasov.

V okrož. mest. skupščino odposlanci: Tuma Brane, tov., 5.832; Stopar Viktor, del., 5.021; Kušlan Marička, del., 5.035; Trček Anton, teh. puškar, 4.489; Lulik Anton, mojster tov "Saturnus" 4.019 glasov.

V. MESTNA ČETRT VIČ v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Zdešar Henrik, učit., 3.854 glasov. Tajnik: Mlekuž Slavko, učit., 4.936 glasov. Odborniki: Čampa Adolf, delavec, 4.885; Pogačar Stane, trg. pom., 4.386; Aleš Julka, gosp., 3.400; Močnik Zlato, graf., 5.318; Gruden Andrej, mlinar, 3.565; Urbančič Marjan, študent, 3.410; Sojer Slavko, briv., 3.086 glasov.

V okrož. mest. skupščino odposlanci: Krajgher Sergej, absol. medic., 6.054; Bajt Angela, gosp., 4.487; Tomc France, kmet, 5.056; Jamnikar Drago, krzn., 4.192; Belič Minka, učit. roč. del., 4.145; Višnar Slavko, trg. posl., 4.445.

VI. MESTNA ČETRT BEŽIGRAD v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Lenarčič Josip, obrt., 4.057. Tajnik: Merljak Alojz, tiskar, 3.907. Odborniki: Boruta Ančka, uradnica, 5.125; Kepec Franc, del., 5.144; major Jančigaj Miro, trg., 5.560; Sedej Marta, gosp., 4.636; Koritnik Gusti, urad.

4.226; Menart Janez, delov., 4.825; Rezelj Marija, gosp.pom., 3.560.

V okrož. mest. skup. odposlanci: Krese Leopold, kroj.pom.6.109; dr.Stanovnik, advokat, 6.246; Brolih Peter, urad., 6.146; Koprivo Nande, želez., 6.130.

VII. MESTNA ČETRT ŠISKA v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Krajner Viktor, železn., 7.746. Tajnik: Prosen Stefka, trg.pom, 7.310. Odborniki: Mencej Pavla, vdova po pas.mojstru, 5.326; Miklavčič Zvone, prof., 5.707; Arko Janez, miz.moj., 5.716; Rojc Ivan, miz.pom., 5.995; Južina Franc, del., piv.Union, 5.753; Golob Mira, štud. kemije, 3.770, Perko Ivan pos. kmet, 3.737.

V okrožno mest. skupščino odposlanci: Dekleva Marica, prof., 6.609; Zlatnar Mirko, podpolkov.partizan, 7.025; Bavdež Vera, abs.trg.šole, 5.810; Krpan Edvard, tehn., 6.634; Fras Alojzij, del, piv. Union, 6.434; dr.Sorli Peter, prof., 6.393.

VIII. MESTNA ČETRT POLJE v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Kbar Jože, del., 3.537. Tajnik: Novak Hilda, urad., 3.242. Odborniki: Kumše Franc, čevljar, 2.175; Dovč Ivana, kmetica, 2.106; Kogej Pani, učit., 2.511; Rojček Ivan, 1.979; Tomažič Edi, 1.540, Maček Anton, 1.808; Černe Franc, 1.836.

V okrožno mest. skupšč. odposlanci: Busar - Maček Tilka, del., 2.802; Trtnik Alojzij, del., 2.886; Gregorčič Rihard, zdravnik, 3.379; Rode Franc, kmet, 2.555.

IX. MESTNA ČETRT JEŽICA v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Cunder Boris, 1.717. Tajnik: Jerneč Lojza, 1.662. Odborniki: Jakopič Lojze, 1.015; Turk Franc, 1.263; Jeromen Vinko, 1.133; Čerin Ivan, 860, Skrlj Vinko, 920; Snoj Vinko, 966; Selan Marija, 905.

V okrož. mest. skupšč. odposlanci: Humar Andrej, 1.532; dr. Skerlj France, 1.557.

X. MESTNA ČETRT ST.VID v narodno osvobodilni odbor: predsednik: Persin Franc, avto ličar, 2.097. Tajnik: Hojkar Marica, nam., 2.294. Odborniki: Goljar Leopold, kmet, 2.032; Kregar Stanko, del., 2.538; Cirman Marinka, nam., 1.723; Pangos Viktor, 2.425; Černut Janko, učit., 2.585; Slosar Stefan, vojak, 1.939; Babnik Franc, kmet, 2.010.

V okrož. mest. skupščino odposlanci: Mrhar Stane, gradbenik, 2.832; Zibelnik Pavle, del., 3.129; Verbič Franc, miz., 2.805.

PISMO Z DOLENJSKE.

St. Jernej, 10.avg.1945.

..Iz novomeških zaporov kar preko noči odpeljujejo domobrance ali civilne osebe s tovornim avtomobilom k cerkvi sv. Roka, kjer jih pobijajo, prej pa še popolnoma slečejo. Med temi žrtvami je tudi več žensk.

V Kostanjevici so med drugimi aretirali biv. župana ing. Likarja, cestnega nadzornika in g. kaplana. V Skocijanu na Dol. pa g. župnika Škoda, župana Kovačiča in posestnika Frica, v St. Jerneju posestnika Ranguša, gđc. Banove, Cvelbarjevo in Poglajenovo.

Kmečko ljudstvo na Dolenjskem počasi spregleduje, tudi tisto, ki je doslej simpatiziralo z OF. Vsi so prepričani, da ta režim ne more dolgo obstati. Vina kar ga imajo lastniki še v zalogi, ga ne smejo prodajati gostilničarjem ampak le vojaškim partizanskim edinicam za njihove mitinge.

Na Gorjancih se skriva še do 1.000 domobrancev, ki so razdeljeni na manjše skupine. Partizani delajo stalne akcije proti tem skupinam, a imajo le malo uspeha. Tudi drugod po Dolenjskem je še polno manjših skupin skrivačev.

Po pripovedovanju nekega sprevednika, ki je vodil Transporte vlakov z domobranci, ki so prihajali s Koroške v Kočevje, so partizani iste na kočevski postaji naložili v tovrne avtomobile in jih takoj odpeljali v gozdove proti Rogu. Čez nekaj časa so zaslišali močno detonacijo min. Avtomobili so se nato prazni vrnili po drugo skupino.

V novomeških zaporih se še vedno nahajajo g. ravnatelj Dolenc in obe profesorici Gunde-jevi. V okolici Bučke pri Krškem so partizani ujeli poročnika Zorkota, viš. narednika Voglarja in domobrancia Mlakarja, brata tistega bogoslovca, ki je bil na Lešnici, katere so grozno mučili nato pa odpeljali v novomeške zapore.

OBSOJENI LASTNIKI TISKA, o katerih smo poročali v zadnji številki, so bili ob času razprave nekateri v prostosti, drugi na begu, v inozemstvu ali neznanega bivališča. Obtožnica jih takole navaja: na begu: dr. Odar, Košček Jože, dr. Klinar Tomaž, dr. Bajc Marjan, v inozemstvu: dr. Brezigar Milko, Žerjav Borut, dr. Vrhunc Vinko, neznanega bivališča: dr. Pirkmayer Otmar, Span Ivan, v priporu: Tomc Valentin, dr. Kalan Ernest in Volk August. Vsi drugi so se zagovarjali v prostosti.

PLENUM KULTURNIH DELAVCEV OF. 3. t.m. je bilo v Ljubljani četrto zasedanje kulturnega plenuma OF. Predsednik IOOF Josip Vidmar je povdaril, da se v tej vojni ni nikjer na svetu razen v SSSR kulturni delavec tako odločno in v takem številu postavil na stran "bojujočega se ljudstva" kakor ravno v Sloveniji. V delavno predsedstvo so bili izvoljeni: Ferdo Kozak, France Bevk, Edvard Kocbek, Jos Kozak, France Kidrič, Božidar Jalec, Sivic Pavel, Cene Logar, Andrej Budal, France Mihelič, Filip Kumbatovič in Pavel Golia.

ZAGORJE DELA EN DAN VEČ "za narodno obnovo." Zagorski rudarji so se odločili, da bodo prostovoljno delali tudi v nedeljo, "da čim več doprinesejo v času, ko naša domovina tako krvavo potrebuje premoga". Rudarjem so se pridružili mnogi drugi Zagorjani, tudi žene in mladina.

V KOČEVJU je bilo volilnih upravičencev 1.349, glasovalo pa je 1.345, t.j. 99.7%.

V MARIBORU: Vol.upr. 29.371, glas. 26.467, t.j. 90.11%.

OKRAJ RADGONA: Upravič. 2.366, glas. 2.213, t.j. 93.05%.

NOVO MESTO: Upravič. 2.733, glas. 2.672, t.j. 97.8%.

TAKOLE SO SE LJUDJE NORČEVALI iz "svobodnih volitev": "Koga pa naj volim, ko pa nobenega ne poznam?" vprašuje neki volilec.. "Kako pa naj vem, kdo od kandidatov pripada kakšni stranki? Kako naj vem, kdo je komunist, kdo socialist, nacionalist, kdo klerikalec in kdo je za kmete. Saj to niti ne piše na listi." (Ljudska pr. 2 dne 1. avg. na 1.str.)

LAHKO SO DOSEGLI PRI VOLITVAH. KAKO "SIJAJNO ZMAGO", ko pa komunistom sproti ljudje niso smeli voliti. To priznava celo Ljudska pravica z dne 1. avg., ki piše o veličastni volilni zmagi OF in dodaja: "Tisti pa, ki niso smeli pravice voliti, so s sklonjenimi glavami hodili okoli ta dan, ko se je vse veselilo in manifestiralo."

NA MEDICINSKI FAKULTETI V LJUBLJANI so dosedanja fakultetni svet razpustili in imenovali: I. Za redne profesorje: Dr. Alija Koširja, dr. Albina Seliškarja, dr. Franca Hribarja, dr. Igorja Tavčarja, dr. Božidarja Lavriča, dr. Bogdana Derča, dr. Ivana Mariniča ter Jerneja Demšarja, dr. Pavla Lunačka, dr. Leopolda Jeseta, dr. Bogdana Breclja, dr. Jožeta Ranta II. Za izredne profesorje: dr. Huberta Pehanija, dr. Valentina Kobeta, dr. Josipa Hebaina, dr. Sabino Praprotnik in dr. Milico Valentičič. III. Za docente: ing. Dušana Stucina, dr. Andreja Zupančiča in dr. Ivana Pintarja.

OB STAJERSKO - KOROSKI MEJI in globoko v notranjost ni nobenih partizanov. Srbi in Hrvatje, ki so bili tam, so odšli, domačih pa ni.

V KRŠKEM so partizani pobili zelo veliko ustašev. Nagnali so jih v jarke, ki so jih Nemci izkopali za obrambo, ter vse hkrati z minami razstrelili. Potem so jih zagreblili kar v tiste jarke.

SLOVENSKI BEGUNCI, ki živijo na Tirolskem izven taborišča, so se včeraj popoldne zbrali v Sillianu, kjer je bilo ta dan cerkveno slavlje. Naprosili so jih, da bi zapeli pri popoldnaski službi božji slovenske litanijske M.B. Ob veliki udeležbi so naši fantje peli litanijske in Marijine pesmi. Če prav ljudstvo naše besede ni razumelo, je z globokim občutjem in pobožnostjo spremljalo slovenske molitve k Materi božji, Kraljici narodov. Po službi božji se je domači župnik javno v cerkvi zahvalil našim pevcem, ki so s svojim lepim nastopom povzdignili cerkveno slavlje. Svojim faranom je priporočil, naj vedo, ko molijo, da bi mir tudi v Sloveni kmalu zavladal, da bodo mogli tako Slovenci kmalu zopet prepevati Martine svoje lepe pesmi na slovenskih božjih poteh.

POPIS BEGUNCEV. Po nekaterih taboriščih, pa tudi zunaj njih registrirajo vse begunce. Vsak se mora pri tem tudi izjaviti, v katero državo bi želel iti. Kdor nima kake prav posebne želje in noče rubrike pustiti prazne, naj se izjavi za Združene Ameriške Države, kamor gotovo nikoga ne bodo poslali.

V TRSTU je angleška vojaška policija aretirala sledeče komuniste: dr. Giuseppe Pogassia, predsed. OF v Trstu in dva dopisnika časopisa Primorski dnevnik, odbor tržaških gasilcev in še več drugih komunistov. Slovenski in italijanski komunisti so nejevolni.